

Sekretesshantering i Ladok

Syfte

Syftet är att belysa hur sekretesshanteringen har hanterats i gamla Ladok och hur det att hanteras i nya Ladok. Samt några frågeställningar som behöver belysas.

Bakgrund

Hantering före sekretesslagen 2006

Sedan lång tid finns hantering av sekretess hos folkbokföringen, vilket på olika sätt har skyddat förföljda personer. Inga speciella regler rörande skyddade personuppgifter fanns för högskolorna. Lärosätena utarbetade därför olika rutiner för att skydda studenter där sådana behov förelåg: I vissa fall undvek man att registrera adresser för studenter som påtalat behovet medan vissa valde att lägga in ett annat namn för studenten i Ladok. Ytterligare några lärosäten användes en tidig version av Alias, då man registrerade ett interimpersonnummer i Ladok, medan andra skötte hanteringen av personer med skyddsbehov helt manuellt - på papper utanför studiedokumentationssystemet. I NyA valde man att hantera studenternas riktiga uppgifter och meriter utanför systemet men lägga in ett interimpersonnummer i antagningsystemet och ange "Uppgift saknas" i stället för namn. Kopplingen mellan den identitet som skapats i NyA och personens riktiga personnummer fanns endast på papper hos särskilt utpekad handläggare, vilket behörighetsprövade och meritvärderade ansökningar "för hand" för att sedan registrera resultaten av provningarna i NyA. Efter att antagningen var klar skickades en lista till lärosätena som övertog hanteringen av de aktuella studenterna. Någon mappning mellan personerna i Ladok och de "alias" som skapades i NyA förelåg inte utan de sökande fick för varje antagningsomgång på eget initiativ skicka in nödvändiga dokument, såsom högskolemeriter.

Sekretesslagen 1 oktober 2006

Den 1 oktober 2006 trädde ändringar i sekretesslagen i kraft, vilket innebar att uppgifter om en student identitet, adress m.m. numera skulle kunna omfattas av sekretess om behov finns.

I Offentlighets- och sekretesslagens (2009:400) 21 kap. § 3 Förföljda personer m.m. framgår

3 § Sekretess gäller för uppgift om en enskilds bostadsadress eller annan jämförbar uppgift som kan lämna upplysning om var den enskilde bor stadigvarande eller tillfälligt, den enskildes telefonnummer, e-postadress eller annan jämförbar uppgift som kan användas för att komma i kontakt med denne samt för motsvarande uppgifter om den enskildes anhöriga, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men om uppgiften röjs.

/.../

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

I samma lags 23 kap om *Sekretess till skydd för enskild i utbildningsverksamhet, m.m.* framgår

5 § Sekretess gäller i annan utbildningsverksamhet än sådan som anges i 1-3 §§ för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om en enskilds personliga förhållanden hos psykolog, kurator eller hos studie- och yrkesvägledningen, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Sekretess gäller i elevvårdande verksamhet i övrigt inom arbetsmarknadsutbildningen, den kommunala vuxenutbildningen, den särskilda utbildningen för vuxna, utbildningen i svenska för invandrare och folkhögskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Sekretess gäller i annan utbildningsverksamhet än sådan som anges i 1-3 §§ i annat fall än som avses i första stycket och **hos Universitets- och högskolerådet i verksamhet som avser biträde vid antagning av studenter för uppgift om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.**

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år. *Lag (2012:920).*

Hantering efter sekretesslagen 2006

I samarbete mellan Ladokkonsortiet och Verket för Högskoleservice (nuvarande UHR) genomfördes en utredning för att hitta gemensam hantering, *Hantering av sekretess i Ladok och NyA.*

I utredningen anses "andra liknande uppgifter" i §5 i ovanstående stycka innefatta information som kan användas för att spåra en student, såsom kursregistrering, där en förövare via scheman skulle kunna hitta den undervisningslokal där studenten för tillfället befinner sig.

Utredningen identifierade tre olika lösningar på hur sektorn framgent skulle kunna hantera skydd av personuppgifter:

1. Manuell dokumentation
2. Sekretessmarkering
3. Alias via interimpersonnummer

Utredningen kom fram till följande:

En bra lösning ska dels garantera den sökande ett bra skydd och dels smidiggöra hanteringen av skyddsvärda studenter, såväl för antagning som för studiedokumentation.

1. En helt manuell hantering är både tungrodd och otidsenlig och avförs därför.

2. Lösningen med sekretessmarkering är tilltalande och är i linje med Skatteverkets rutiner. Markeringen används för att signalera att sekretess kan gälla. Detta kan göras antingen genom en enkel varning (sekretessignal), genom att uppgifter om berörda studenter "mörkas" eller genom att man utvecklar ett behörighetssystem där olika användare har tillgång till olika uppgifter i systemen utifrån den roll och den organisatoriska hemvist man har. En stor nackdel är att systemändringarna blir omfattande. Även de administrativa rutinerna vid institutioner kan påverkas. Alla systemanvändare har tillgång till alla uppgifter om alla studenter och kan hantera dem utan restriktioner i enlighet med den behörighet användaren har i systemen. Det förutsätter att användarna är välinformerade om och följer reglerna. En viss risk finns för att uppgifterna sprids på ett felaktigt sätt. Lokala system som bygger på Ladok måste skapa egna lösningar för hur sekretessfrågorna ska hanteras.

3. Lösningen med alias innebär att studenterna förses med en kod som identifierar dem vid högskolan, men att de verkliga uppgifterna finns tillgängliga för en liten krets personal. En nackdel med alias är att speciella rutiner måste finnas då studenten måste legitimera sig vid t.ex. examination. De systemändringar som behövs är måttliga och gäller främst överföringar av data mellan högskolor och VHS. Lokala system behöver inte anpassas.

Utredningen ledde till att både NyA och Ladok införde stöd för aliashantering.

Utredningen visade på hur verksamhetsprocesserna skulle påverkas men lärosätena rekommenderas att ta fram egna rutiner för sekretesshantering eftersom Ladoks funktioner/funktionalitet bara är ett verktyg och inte ger svaret på hur sekretessen ska hanteras.

Inför Ladok3

I början av Ladok3-projektet diskuterades frågan om sekretesshantering och den expertgrupp som var kopplad till projektet rekommenderade att aliashanteringen skulle fortsätta i nya Ladok även en uppföljande workshop gjordes under 2015 med samma resultat.

Eftersom nya Ladok har en gemensam databas så är uppgifter om identitet, identitetshistorik studieavgiftsskyldighet samt kontaktinformation är så kallade nationella uppgifter och därmed gemensamma för samtliga lärosäten. Detta innebär för Aliashanteringen:

- Alias får genomslag på samtliga lärosäten där studenten förekommer som förväntad deltagare, har aktuella eller tidigare studier.
- En Alias-administratör har nationella rättigheter vilket innebär åtkomst till alla Alias-studenters identitetsinformation via T-pnr.
- Sökning via Original-pnr är inte möjligt i vyn sök student utan endast i vy för Skyddade studenter vid eget lärosäte
- För en Alias-administratör finns möjlighet att lista studenter med Alias på egna lärosätet vilket ger en listning av studenter med studier på lärosätet, T-pnr samt Original-pnr.
- En till två Alias-administratör per lärosäte som skriver på en ansvarsförbindelse.

För att belysa hur detta kan fungera så följer här en beskrivning av hur processen kan se ut när en nyantagen student söker via antagningssystemet NyA och sedan kommer till ett lärosäte.

- Ett Alias upprättas i NyA
- Vid överföring av antagningsresultat skapas alias ärenden för eventuellt berörda lärosäten.
- För lärosätet där antagning skett
 - Lärosätets Aliashandläggare tar kontakt med studenten
 - Möjlighet till anteckningar kan göras som är tillgängliga för övriga behöriga handläggare
 - Kontroll om tidigare studier finns och ev. kontakt med övriga berörda lärosäten
- Övriga lärosäten kan från sin sida meddela sitt intresse/ointresse genom att de fått ärende för kännedom och har möjlighet att göra anteckning.
- Information till berörd student om innebörden av ett gemensamt Ladok och konsekvenser-möjligheter avseende Alias
- Beslut om Alias dokumenteras av de lärosäten som så önskar, flera parallella beslut kan dokumenteras och påverkar inte om Alias är aktivt eller ej.

De frågeställningar vi ställts inför:

Vilka ska ges sekretessbeslut? Bara med beslut från skatteverket, SÄPO och polisen?
Eller räcker det att en student önskar skydd?

Hur ska lärosätena kunna lita på varandras sekretessbeslut?

Vad händer om lärosätena är oeniga?